

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 11 maart 1954

Ik bezoek heden Susanto om te horen waarmede hij morgen naar Nederland terugkeert en vertelde hem, zie mijn 1027, dat de Premier de opportuniteit van het moment van hervatting Uniebesprekingen had aangeroerd.

Mij bleek het volgende. Susanto zal na terugkeer verzoek om hervatting Uniebesprekingen op korte termijn indienen en wel op ministerieel niveau. Daarbij zouden worden betrokken de Ministers van Buitenlandse Zaken, Financiën, Economische Zaken, Verbindingen en Agrarische Zaken.

Het succes van de regelingen door Ong getroffen heeft deze formule ingegeven. Van Indonesische zijde beschouwt men dit dan als een nieuw départ en niet als een voortzetting van de afgebroken Supomobesprekingen, al zou men uiteraard gebruik maken van de reeds bereikte resultaten.

Ik vroeg hem of men bij dit verzoek tevens een werkwijze zou voorstellen, een soort agenda, doch dit bleek niet het geval te zijn. Opheffing van de Unie en het Nieuw-Guineaprobleem zouden aan de orde worden gesteld, de twee programmapunten van de regering, hierbij inbegrepen de economisch-financiële regelingen. Men stelde zich voor een nieuw handelsverdrag en wellicht een monetair verdrag. Aan een geschillenregeling was blijkbaar niet gedacht. Ik informeerde naar een vestigingsverdrag, ja, zoiets zou wel moeten komen.

Ik gaf weder te kennen (zie mijn 1014) dat mijns inziens juist bij een ontmoeting op ministerieel niveau een behoorlijke diplomatieke voorbereiding onontbeerlijk was, wilde men niet het risico lopen van een spoedige deadlock of mislukking, die de verhoudingen ongunstig zou beïnvloeden. Het succes bereikt door onze beide Ministers van Financiën, die een aantal vorderingen tegen elkaar wegschrapten, was geen maatstaf voor deze besprekingen met politieke inslag. In ieder geval, zo gaf ik hem te kennen, leek het mij te optimistisch te denken, dat men op korte termijn, hij sprak van April, met succes zo 'n ontmoeting zou kunnen ensceneren.

Blijkbaar stelde men het zich aan Indonesische zijde aldus voor, dat op korte termijn het politieke succes van de opheffing van de Unie kon worden behaald, waarmee men immers ook in Nederland al eigenlijk accoord ging. Voor zover men het niet eens zou worden (bedoeld was blijkbaar op economisch gebied), zouden de bestaande RTC-regelingen voorlopig worden bestendigd.

Ik deelde hem voorts mede wat ik als persoonlijke reactie had gegeven aan de Premier inzake de opportuniteit van dit moment voor hervatting en betoogde verder, dat, indien de Indonesische Regering in feite een politiek zou gaan voeren waarbij zij het zo hard nodige buitenlandse kapitaal zou kunnen gaan aantrekken, en dus b.v. inzake immigratie de buitenlandse bedrijven niet hinderen, ook de bespreking van de economische clausules van de RTC vergemakkelijkt zou worden.

Gezien het feit, dat Susanto een partijman is, naar wien wellicht geluisterd wordt, leek het mij de moeite waard althans te proberen hem nog eens in een laatste gesprek op het bovenstaande te wijzen, temeer daar ik een hint van bevriende Indonesische zijde in die richting had ontvangen.

Susanto verzocht mij zijn mededelingen vertrouwelijk te behandelen zodat avant zijn démarche hierover niets uitlekt.